

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій

підготовки доктора філософії
з галузі знань **10 Природничі науки**
за спеціальністю **106 Географія**

Силабус курсу
"Прикладні конструктивно-географічні дослідження"

Обсяг	3 кредита ЄКТС, 90 годин
Семестр, Рік	2-й рік
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Світличний Олександр Олексійович, доктор географічних наук, професор, професор кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій
Контактний телефон	+38 063 056 85 83
E-mail:	svetlitchnyi.aa.od@gmail.com
Робоче місце	Шампанський пров., 2, ауд. 48, викладацька кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій
Консультації	Очні консультації: вівторок, четвер 11.00-13.00

КОМУНІКАЦІЯ

e-mail: svetlitchnyi.aa.od@gmail.com

телефон: +38 063 056 85 83

соціальні мережі: -

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предмет вивчення дисципліни – основні напрями застосування конструктивного підходу в географії.

Пререквізити курсу: курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу "Конструктивний підхід в географії" викладається після засвоєння студентами наступних дисциплін «Ландшафтознавство», «Історія і методологія географічної науки», «Методологія наукового пошуку», «Теоретичні проблеми економічної і соціальної географії», «Системний аналіз в географії», «Географічний прогноз і експертиза», «Оцінка впливу на довкілля», які передбачені освітніми програмами бакалавра і магістра за спеціальністю 106 Географія. Є навчальною дисципліною за вільним вибором.

Мета курсу - отримання системних знань щодо основних напрямів прикладних конструктивно-географічних досліджень.

Завдання:

- оновлення знань з історії становлення конструктивної географії;
- вивчення теоретичних основ конструктивної географії, її мети, завдань, методів досліджень;
- обґрунтування місця конструктивної географії серед географічних дисциплін;
- ознайомлення з досягненнями конструктивної географії за основними напрямками досліджень;

-оволодіння знаннями для вирішення різноманітних конструктивно-географічних проблем.

Очікувані результати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати:

- історію формування конструктивного напрямку в географії;
- роботи І.П. Герасімова, В. С. Преображенського, О. М. Маринича, П. Г. Шищенка, В.М. Петліна з обґрунтування методології конструктивно-географічного спрямування;
- відміну конструктивно-географічних досліджень від традиційних географічних, різницю між конструктивною географією і прикладною;
- об'єкт і предмет конструктивної географії; специфічні методи конструктивно-географічних досліджень: інженерно-географічний, моделювання, прогнозування, оцінка природних умов и ресурсів;
- основні напрями конструктивно-географічних досліджень;
- сучасні дослідження за методологією конструктивної географії;
- методологію вирішення різноманітних конструктивно-географічних проблем.

вміти:

- провести аналіз і дати оцінку географічного дослідження на предмет відповідності його конструктивно-географічному напрямку;
- сформулювати тему, мету, об'єкт і предмет конкретного конструктивно-географічного дослідження;
- застосовувати на практиці специфічні методи конструктивно-географічних досліджень - інженерно-географічний, моделювання, прогнозування, оцінки природних умов и ресурсів.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс викладається у формі лекцій (16 год.), практичних занять (14 год.) і самостійної роботи (60 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних і практичних заняттях. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення, евристична бесіда, дискусія); наочні (демонстрація Power Point, YouTube). Самостійна робота - робота з підручниками, монографічною літературою, публікаціями в періодичних наукових виданнях, Інтернет-ресурсами.

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовий модуль 1. Конструктивна географія в її місці серед географічних наук.

Тема 1. Історія виникнення і розвиток конструктивного напрямку в-географії.

Тема 2. Конструктивна географія як наука.

Тема 3. Геоінформаційна парадигма та конструктивно-географічні дослідження.

Змістовий модуль 2. Основні напрями прикладних конструктивно-географічних досліджень.

Тема 4. Конструктивно-географічні дослідження для потреб водного господарства.

Тема 5. Конструктивно-географічні дослідження для потреб раціонального землекористування.

Тема 6. Конструктивно-географічні дослідження для потреб природно-заповідної справи.

Рекомендована література:

Основна

1. Основы конструктивной географии / под ред. И. П. Герасимова, В. С. Преображенского. М.: Просвещение, 1986. 287 с.

2. Петлін В.М. Конструктивна географія. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 544 с.
3. Шищенко П.Г. Конструктивно-географічні основи раціонального природокористування/ П.Г.Шищенко, О.П.Гавриленко – К.: ДП «Прінт Сервіс», 2015. – 395 с.

Додаткова

4. Аверкиєва К. В., Глезер О. Б., Тишков А.А. Конструктивная география: 30 лет без академика И. П. Герасимова // Известия Российской академии наук. Серия географическая. 2016. № 1. С. 160—165.
5. Герасимов И. П. Конструктивная география: цели, методы, результаты. *Изв. ВГО*. 1966. Т. 98, Вып.5. С. 389-403.
6. Герасимов И. П. Советская конструктивная география. М.: Наука, 1976. 208 с.
7. Денисик Г. І. Роздуми про конструктивну географію в Україні // Конструктивна географія і картографія: стан, проблеми, перспективи: матеріали доп. Всеукр. наук. конф., присвяченої 15-річчю кфедри конструктивної географії і картографії Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, 14-16 травня 2015). Львів, 2015. С 12-15.
8. Дьяконов К. Н., Дончева А. В. Экологическое проектирование и экспертиза: Учебник для вузов. М.: Аспект Пресс, 2002.-384 с.
9. Ковальчук П. І. Моделювання і прогнозування стану навколишнього середовища: Навч. посібник. К.: Либідь, 2003. 208 с.
10. Конструктивно-географические основы рационального природопользования в Украинской ССР. Теоретические и методические исследования / отв. ред. А. М. Маринич, Й. А. Горленко, Л. Г. Руденко. К.: Наука думка, 1990. 200 с.
11. Кривульченко А.І. Меліоративна географія. Підручник. Київ: Каравела, 2021. 235 с.
12. Маринич А. М. Конструктивно-географические исследования региональных проблем природопользования в Украинской ССР. *Изв. АН СССР. Сер. Геогр.* 1982. №6. С. 49-52.
13. Михалевська Т. В., Ісаєнко В. М., Гроза В. А., Криворотько В. М. Моделювання і прогнозування стану довкілля. У 2 ч. К.: Книжкове вид-во НАУ, 2006. 212 с.
14. Нефедова Н.Є. Регіональний водогосподарський комплекс: теорія, методика і практика суспільно-географічних досліджень: Монографія. - Одеса: Астропринт, 2007. - 240 с.
15. Олішевська Ю. А. Конструктивно-географічні дослідження: історія виникнення та сучасні завдання. Фізична географія та геоморфологія. 2015. Вип. 4(80), ч. I. С. 20-23.
16. Петлін В. М. Ландшафтно-екологічна експертиза: Навч. посібник. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 236 с.
17. Позаченюк Е. А. Введение в геоэкологическую экспертизу. Междисциплинарный подход, функциональные типы, объектные ориентацииж. Симферополь: Таврия, 1999. 413 с.
18. Світличний О. О., Чорний С. Г. Основи ерозієзнавства. Підручник. Суми: ВТД “Університетська книга”, 2007. 266 с.
19. Собисевич В. А., Снитко В.А. Конструктивная география: научное направление о преобразовании природной среды. Сборник трудов международной научной конференции «Стены и мосты: междисциплинарные подходы в исторических исследованиях». М., 2019. С. 245—251.
20. Чернявський О. А., Сівак В. К. Конструювання протиерозійних агроландшафтів: монографія. Чернівці: Рута, 2005. 296 с.
21. Швец Г. И. Концепция природно-хозяйственных территориальных систем и вопросы рационального природопользования. *География и природные ресурсы*. 1987. No 4. С.30-38.
22. Шищенко П. Г. Прикладная физическая география. К.: Вища школа, 1988. 192 с.
23. Шищенко П. Г. Принципы и методы ландшафтного анализа в региональном проектировании. К.: Фитосоциоцентр, 1999. 284 с.
24. Штойко П. І. Становлення конструктивного напрямку в географії. Історія української географії. Всеукр. науково-теоретичний часопис. Тернопіль: Підручники і посібники, 2012. Вип. 26. С. 15 – 21.

Політика оцінювання

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою.

Контроль успішності студента по навчальній дисципліні поділяється на поточний контроль, контроль теоретичного матеріалу за заліковими модулями (письмова контрольна робота) та при необхідності, яку визначає викладач - підсумковий контроль (залік).

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань здобувачів вищої освіти, яка проводиться викладачем на поточних заняттях згідно з розкладом і відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль за дисципліною – залік. Залік отримує студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 60 і більше балів.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для заліку (60) допускається перескладання модульної контрольної роботи, за яку отримана незадовільна оцінка..

Поточний контроль						Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	20	100
10	15	15	10	15	15		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: поточні контрольні роботи, підсумковий письмовий контроль здійснюються в аудиторії. У разі відсутності або низького результату всі роботи перескладаються одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації. Всі індивідуальні самостійні завдання мають бути здані і захищені не пізніше передостаннього семінарського заняття. У разі порушення термінів здачі і захисту самостійних індивідуальних завдань кількість балів за їх виконання зменшується. Підсумковий контроль здійснюється в аудиторії на передостанньому тижні.

Політика щодо академічної доброчесності: неприпустимі списування; здобувач повинен вільно володіти матеріалом.

Політика щодо відвідування та запізнь: здобувач не повинен пропускати практичні заняття, про відсутність з поважних причин треба заздалегідь інформувати викладача, запізнення не бажані.

Мобільні пристрої: недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом або іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).

Поведінка в аудиторії: творча, ділова, доброзичлива атмосфера.

Самостійна робота студентів

Робота студентів складається з самостійного вивчення з переліку вказаних тем а також тем, які потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді контрольних тестів і звітів з практичних робіт. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.